

ЗАЩО ЗА ДЕЦАТА Е ПО-ВАЖНО ДА ИГРАЯТ, ОТКОЛКОТО ДА ХОДЯТ НА ОРГАНИЗИРАНИ ЗАНИМАНИЯ

Днес родителите много се безпокоят за бъдещия успех на децата си. **Ранна подготовка за училище, кръжоци от 3-годишни, допълнителни уроци, писане на домашни, все по-сложни учебни програми** – всичко това лека-полека води до намаляването на свободната игра в живота на децата ни. Възрастните смятат, че е полезно да се учи, отколкото да се губи време в игра.

Ето мнението на психолога Питър Грей.

Върнете детството на децата си. Осигурете им повече игри и по-малко уроци.

Аз съм биопсихолог, който се занимава с научноизследователска работа. Но всички достижения в моя живот и работа имат много малко отношение към учебните занятия, които съм имал. Там учих усилено алгебра, геометрия и т.н. науки, но не мога да си припомня случай, в който те са ми били полезни за решаването на даден проблем. **Най-важните знания и умения придобих по време на работата си.**

При това имах късмет – аз съм отраснал през 50-те. Ходехме на училище, но не се фокусирахме твърде много върху това. Часовете бяха малко, учителите ни наблюдаваха от разстояние и рядко се намесваха. Ние се състезавахме на училищната площадка, катерехме се по дърветата, играехме със снега – неща, които сега са забранени в училищата. В основното училище няха домашни, а в средното бяха минимални количества. Всички разбираха, че за децата е важно да играят. В днешни дни не е така. **Учениците прекарват почти**

цялото си свободно време в учене и нямат възможността да изследват себе си и околния свят, да формират творческия си потенциал, да развият физически и социални навици. Според китайски изследвания, децата в Китай страдат от стрес и депресия. Това е свързано с високите академични изисквания и липсата на време за игри и развлечения. В своите изследвания аз съм се фокусирал върху значението на играта за децата.

Играта като подготовка за живота

Малките на всички млекопитаещи играят. Защо? Защо хабят излишна енергия, рискуват живота и здравето си, вместо да пестят силите си в някоя безопасна дупка? При това хищниците играят повече от тревопасните, защото те имат по-голяма необходимост да развият ловни навици. Приматите играят повече от другите бозайници, защото техния живот зависи от придобитите знания, а не само от вродените инстинкти, както при другите. Играта, това е естественият способ за развитие на детето. **В дивите ловни племена преди векове децата са играели свободно и по-много – възрастните са знаели, че така те се подготвят за нелекия живот на ловеца.** Най-важното, което трябва да научат нашите деца, е да живеят щастливо и продуктивно – а това не се учи в училище. Това по принцип не се учи. В играта те формират способността си да мислят креативно, да влизат в контакт с други хора, да контролират емоциите си. В наши дни, както никога досега, е важно да бъдем креативни, за да постигнем икономическо благополучие. Вече нямаме нужда от хора, които изпълняват инструкции, правят изчисления и други задачи, които сега се изпълняват от технологиите. **Необходими са ни хора, които задават въпроси и търсят отговори, идентифицират нови нужди и предотвратяват проблеми.** И тук голяма роля има творческото мислене, а за да се развива то, са нужни игри. Всички малки деца са креативни. В своите игри и изследвания на

заобикалящия ги свят те създават собствени модели на поведение. Тези възрастни, които ние наричаме гении, успяват да запазят тази способност през целия си живот. Алберт Айнщайн казва, че училищното обучение почти унищожава неговия интерес към физиката и математиката, но той си го възвръща, след като завършва.

Не трябва да учим децата си, че е по-важно да следват системата, а не собствените си идеи. В училището възрастните носят отговорност за децата, вземат решения вместо тях, решават проблемите им. Докато играят, децата правят това сами. Лишавайки ги от игри, ние формираме зависими хора, които живеят с усещането, че някой трябва да им казва какво да правят.

Играта е комуникация

Още по-важно е да се развиват уменията за общуване с хората, грижата и сътрудничеството. **В децата има силно развито желание да играят с други деца – по време на този процес се формират социалните навици и моралните принципи.** Играта е доброволен процес, следователно всеки може да излезе от нея, когато пожелае. И всички играчи знаят, че за да продължи развлечението, не трябва да се допуска излизането на някой от участниците, което от своя страна означава, че трябва да се положат усилия на всички да им е добре. **Едно от най-важните качества на човека е способността да се поставиш на мястото на другия и да погледнеш от неговата гледна точка.** Без това няма как да имате щастлив брак, добри приятели, надеждни колеги и партньори. Децата развиват това умение по време на играта.

Играта е обучение по самоконтрол

Благодарение на игрите децата научават как да контролират импулсите си и да следват правила. Всяка игра има правила. Например борбата се различава от боя с това, че има определени

правила – не може да се хапете, драскате и да си причинявате болка. **Игрите помагат на децата да се справят със страховете. Те сами определят кога и как ще го направят.** А какво прави учителят по физкултура? Кара всички деца да се качат по въжето, независимо колко ги е страх. Единственият резултат от подобно поведение може да е паника или чувство за срам, което намалява способността да преодоляваме страха. Нерядко, когато играят, децата изпитват озлобление. Но те знаят, че ако искат да продължат, ще трябва да овладеят това чувство – така се научават да управляват гнева си.

Преди години бил проведен експеримент с малки мишки и маймуни. Било им позволявано да участват във всякакви социални взаимодействия, с изключение на игри. След време те се превърнали в емоционално осакатени възрастни. В нова среда замирали от ужас, а при сблъсък с непознато животно от своя вид или се свивали от страх, или нападали. А сега си помислете: през последните 50–60 години ние постоянно лишаваме децата си от възможността да играят и непрекъснато увеличаваме времето, в което те трябва да учат. **Дори след училище имат домашни. Вместо свободна игра, те посещават организирани спортни занимания, вместо хобита – имат кръжоци, водени от възрастни.** А съвременните опасности пречат на родителите да ги пускат сами навън. Едновременно с това все повече се увеличават психическите разстройства.

Ако ни е грижа за децата ни, трябва да нарушим тенденцията и да им позволим да играят.

Трябва да им върнем детството.

Автор: Питър Грей

Източник